

Wat vind jij?

Korte omschrijving

De leerlingen krijgen situaties voorgeschoteld en moeten daarover hun mening geven. Er zijn in totaal acht situaties.

Leerdoelen

- Leerlingen begrijpen de verhouding tussen de wetgevende, de rechterlijke en de uitvoerende macht.
- Leerlingen weten hoe wij in Nederland de rechtsstaat hebben georganiseerd.
- Leerlingen weten dat aan grondrechten ook grenzen worden gesteld door de wet of door andere grondrechten.

Benodigheden

Powerpoint met krantenkoppen.

Duur

30 minuten

Wat doet u?

Stap 1

U legt de leerlingen uit dat ze gaan stemmen door naar de linker- of rechterkant van de zaal te lopen. Maak daarbij duidelijk welk standpunt ze innemen als ze naar een bepaalde kant van de zaal lopen. Er zijn geen foute antwoorden. Elke keuze heeft voor- en nadelen.

Stap 2

Toon de Powerpointdia met de krantenkop die bij een situatie hoort. Licht de situatie vervolgens toe en laat de leerlingen een standpunt innemen door naar de linker- of rechterkant van de zaal te lopen.

Stap 3

U laat de leerlingen discussiëren over de stelling. U geeft de leerlingen vervolgens de gelegenheid te wisselen van standpunt aan de hand van de argumenten die ze hebben gehoord. De leerlingen moeten hun verandering van standpunt natuurlijk toelichten.

Stap 4

U gaat door met de volgende situatie.

De situaties

1. Minister heeft kritiek op rechter

Na mishandeling van een ambulancemedewerker eist de minister van Veiligheid en Justitie een hoge straf voor de dader. Wegens onvoldoende bewijs spreekt de rechter de verdachte vrij. De minister verklaart in de media dat de rechter zijn werk niet goed heeft gedaan. Vind jij dat de minister dit mag zeggen? Ja of nee?

Ja: Ministers en Kamerleden mogen kritiek hebben op een uitspraak. Dat is vrijheid van meningsuiting. Rechters zijn onafhankelijk genoeg om zich niet te laten beïnvloeden.

Nee: We hebben een machtenscheiding, dus moet de uitvoerende macht zich niet bemoeien met de rechtsprekende macht. Rechters mogen niet worden beïnvloed.

2. Rechter wil lid worden van Eerste Kamer

Een rechter wil graag Eerste Kamerlid zijn voor een politieke partij. In de Eerste Kamer zitten ze wel te wachten op mensen met juridische kennis. Vind je dat deze rechter het rechter-zijn mag combineren met het lidmaatschap van de Eerste Kamer? Ja of nee?

Ja: Juridische kennis en ervaring is erg belangrijk in de Eerste Kamer. Bovendien is het niet tegen de wet om het lidmaatschap van de Eerste Kamer te combineren met het beroep van rechter.

Nee: We hebben een machtenscheiding. Je moet je niet bezighouden met wetgeving en politiek als je ook moet kijken of iemand de wet overtreedt en de hoogte van de straf moet bepalen.

3. Nieuwe partij wil alle andere politieke partijen verbieden

Een nieuwe politieke partij wil meedoen aan de Tweede Kamerverkiezingen. Deze partij wil (als ze aan de macht komt) andere politieke partijen verbieden. Vind jij dat deze partij mee mag doen aan de verkiezingen?

Ja: Iedereen heeft het recht op vrijheid van meningsuiting en heeft het recht om zich te verenigen. Bovendien, hoe groot is de kans dat een partij die andere meningen wil verbieden veel macht krijgt?

Nee: Deze partij vormt een gevaar voor de democratie. Het toestaan van deze partij tast de fundamenten van de democratie aan.

4. Cartoonist opgepakt wegens belediging

Stel je bent officier van justitie.

De politie heeft een cartoonist gearresteerd. Hij zou beledigende cartoons hebben gemaakt en op internet hebben geplaatst. Een cartoonist heeft natuurlijk vrijheid van meningsuiting, maar je mag niet alles zeggen. Je mag bijvoorbeeld niet aanzetten tot haat of beledigen. Maar wanneer is dat aan de hand? Ga je als officier van justitie de cartoonist wel of niet vervolgen?

Ja: In de wet staat dat je niet mag beledigen. De vrijheid van meningsuiting heeft haar grenzen. Je gaat vervolgen: de rechter moet maar beslissen of het hier gaat om belediging of discriminatie.

Nee: De vrijheid van meningsuiting is erg belangrijk. Zeker voor cartoonisten of cabaretiers. Je moet in een democratische rechtsstaat ook extreme grappen durven maken. We kunnen bovendien niet iedereen beschermen tegen iets dat beledigend wordt gevonden.

5. *Verspreiding van foto's winkeldieven*

Stel je bent minister van Veiligheid en Justitie. Om snel meer winkeldiefstallen en overvallen op te lossen, wil de politie foto's van winkeldieven op een website publiceren. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) is tegen dit plan. Het is verboden om zomaar foto's van iemand te publiceren zonder toestemming. Bovendien kan een dief die zijn straf al heeft uitgezeten voor altijd als dief bekend blijven staan. Wat zou jij als minister beslissen? Mag je foto's van mensen ophangen zodat iedereen kan zien dat ze iets gestolen hebben?

Ja: Dieven maken ook inbreuk op de privacy, het is goed om mensen d.m.v. foto's te waarschuwen voor eventuele inbraken.

Nee: Nee, je mag mensen niet publiekelijk te kijk zetten. Bovendien heeft iedereen recht op een tweede kans, als je foto op internet staat is het moeilijk om dit imago nog kwijt te raken.

6. *Gelijke straffen voor diefstal*

Sommige politici vinden dat rechters geen eerlijke straffen uitdelen. Als twee mensen een scooter stelen, dan moeten ze allebei dezelfde straf krijgen vinden ze. Dat gebeurt nu meestal niet. De rechter houdt rekening met de omstandigheden van de dader. Zo kan een rechter meewegen of een verdachte al een crimineel verleden heeft of onder invloed was van drank of drugs. Vind jij dat de straffen voor iedereen gelijk zou moeten zijn ongeacht de omstandigheden of niet?

Ja: Het is dan voor iedereen duidelijk dat je voor een bepaalde daad een bepaalde straf krijgt. Dat is ook fijn voor het slachtoffer.

Nee: Het is goed dat de rechter rekening kan houden met de omstandigheden van de dader. Een 'first-offender' moet je anders aanpakken dan een doorgewinterde crimineel.

7. *Anoniem bewijsmateriaal van AIVD gebruikt in rechtszaak*

In rechtszaken mag bewijsmateriaal van de AIVD worden gebruikt. Een belangrijke taak van de AIVD is om terroristische aanslagen in Nederland te voorkomen. De AIVD hoeft niet te zeggen van wie het bewijsmateriaal komt. Net als journalisten moet de AIVD soms haar bronnen beschermen. Vind jij dat het OM informatie van de AIVD mag gebruiken bij het bepalen van de strafeis? En vind je dat de rechter het bewijsmateriaal van de AIVD mag meewegen bij het bepalen van de straf?

Ja: Het gaat hier om de staatsveiligheid. De AIVD is geen opsporingsdienst, maar doet onderzoek. Het is van belang voor hun onderzoek dat ze gegevens van hun informanten beschermen.

Nee: De verdachte heeft het recht om te weten waarvan hij wordt beschuldigd en op basis van welke bewijzen hij eventueel wordt veroordeeld. Nederland is een rechtsstaat waarin burgers moeten worden beschermd tegen teveel macht van de overheid.

8. *Vervolgen imam (extra casus, niet in de powerpoint)*

Een imam (leider) van een strenge islamitische moskee zegt dat Nederland een verschrikkelijk land is met allemaal ongelovigen. Hij steunt de 'jihad': de heilige oorlog. Hij doet deze uitspraken vanuit zijn geloof. De imam heeft veel invloed op moskeebezoekers. Vind jij dat het openbaar ministerie hem moet vervolgen voor zijn uitspraken?

Ja: Iedereen heeft vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting, maar door zijn positie in de moskee hebben zijn uitspraken veel invloed. Zijn uitspraken zijn radicaal en bedreigen de staatsveiligheid. Het Openbaar Ministerie moet hem daarvoor vervolgen.

Nee: De imam doet zijn uitspraken op basis van zijn geloofsovertuiging. Hij is niet actief jongeren aan het werven voor de jihad. Hij is dus geen bedreiging voor de staatsveiligheid. Op basis van de grondrechten vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting mag de imam deze uitspraken doen.